

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH200017
NAZWA
OBSZARU Torfowiska Gór Sudawskich

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH200017	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Torfowiska Gór Sudawskich

1.4. Data opracowania 2008-11	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-02
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 14 stycznia 2022 r. w spr. soo Torfowiska Gór Sudawskich (PLH200017)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
22.9177

Szerokość geograficzna
54.3436

2.2. Powierzchnia [ha]:

98.51

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL34	Podlaskie
------	-----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (99.26
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3140			0.26		G	C	C	B	B
3150			4.93		M	B	C	A	B
6210			0.1		M	D			
6410			1.3		G	C	C	C	C
7140			9.34		G	A	C	B	B
7220			0.04		G	B	C	B	B
7230			2.51		G	B	C	C	C
9170			2.51		M	D			
91D0			5.81		M	D			
91E0			8.4		G	B	C	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A	1188	Bombina bombina			p	26	100	cmaleś	C	G	C	B	C	C
M	1337	Castor fiber			p				C	M	D			
P	6216	Hamatocaulis vernicosus			p				R	M	C	C	C	C
I	1042	Leucorrhinia pectoralis			p	11	25	i		G	C	A	C	B
A	1166	Triturus cristatus			p				V	M	C	C	C	C
I	1014	Vertigo angustior			p				R	M	B	B	A	B
I	1013	Vertigo geyeri			p				V	M	B	B	A	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	1.98
N19	6.29
N16	28.65
N12	63.08
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Torfowiska Gór Sudawskich położone są na Pojezierzu Wschodniosuwalskim, stanowiącym część Pojezierza Litewskiego, w obrębie mikroregionu Garb Wiżajn (Kondracki 2002). W regionalizacji geobotanicznej Szafera i Zarzyckiego (1972) leży w Prowincji Niżowo – Wyżynnej Środkowoeuropejskiej, Dziale Północnym, Krainie Augustowsko-Suwalskiej, Okręgu Suwalskim, natomiast w regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicz - w Dziale Północnym Mazursko – Białoruskim, Krainie Augustowsko-Suwalskiej, Okręgu Pojezierza Suwalskiego, Podokręgu Wiżajskim.

Obszar ten charakteryzuje się młodoglacjalnym krajobrazem ze znacznym nagromadzeniem polodowcowych form terenu, zwłaszcza kemów. Północna część Garbu Wiżajn nazywana jest Górami Sudawskimi. Region ten stanowi najbardziej na północ wysunięty fragment polskiej części makroregionu Pojezierze Litewskie. W obrębie polskiego Niżu, stanowi rejon o najbardziej wyrażonych cechach klimatu kontynentalnego, z najwyższą liczbą dni z przymrozkami, najdłuższym zaleganiem pokrywy śnieżnej itd. Pod względem administracyjnym Torfowiska Gór Sudawskich leżą na obszarze gmin Wiżajny i Rutka-Tartak w powiecie suwalskim (woj. podlaskie). Na wschód od Torfowisk Gór Sudawskich położona jest inna ostoja siedliskowa Natura 2000 – Dolina Szeszupy.

Obszar składa się z siedmiu izolowanych przestrzennie fragmentów, stanowiących wyspy środowiskowe w bardzo urozmaiconym geomorfologicznie, ale jednocześnie rolniczym krajobrazie Gór Sudawskich. Każdy fragment obejmuje torfowisko wraz z najbliższym otoczeniem. W skład trzech obiektów wchodzi niewielkie trwałe zbiorniki wodne, z których największy to jez. Prudel o powierzchni 5.56 ha. Na wszystkich torfowiskach, oprócz roślinności torfowiskowej, rozwijają się niewielkie fragmenty bagiennych lub wilgotnych lasów i zarośli. Dominują gleby brunatne wytworzone na glinach zwałowych, a na torfowiskach gleby torfowe i murszowe.

Sześć torfowisk (położonych: nad jez. Prudel, koło wsi Stankuny, Grzybina, Kolonia Wiżajny, Ejszeryszki i Makowszczyzna) ma charakter torfowisk przejściowych z dominacją roślinności mszarnej. Większość z nich rozwinęła się w miejscu jezior wskutek ich zarośnięcia; niektóre wykazują cechy torfowisk kotłowych. Na bogactwo florystyczne wpływa jednak fakt, że w ich zasilaniu udział mają wody zasobne w wapń, co jest zjawiskiem rzadko spotykanym w kwaśnych z natury ekosystemach mszarów. W skład obszaru wchodzi też obiekt o odmiennym charakterze - kompleks źródłiskowo-torfowiskowy koło Roweli. Torfowiska mają tam charakter soligeniczny, źródłiskowy i należą do torfowisk niskich. Wody wydobywające się ze źródeł mają wybitnie zasadowy charakter i są wysoko zmineralizowane. W skład tego kompleksu wchodzi fragmenty mechowisk, źródłiskowych lasów olszowych, szuwarów, zmiennowilgotnych łąk oraz źródłisko petryfikujące.

4.2. Jakość i znaczenie

Torfowiska Gór Sudawskich pełnią bardzo istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dotyczy to zwłaszcza regionalnych postaci tych siedlisk występujących jedynie w skrajnie północno-wschodniej Polski.

Najistotniejszą rolę pełnią specyficzne postaci torfowisk przejściowych (7140), charakteryzujące się wyjątkowym - jak na tego typu ekosystemów - bogactwem gatunkowym. Jego podłoże ma charakter hydrologiczno-siedliskowy. Rozwijają się one w zagłębieniach bezodpływowych, co sprzyja ich acydyfikacji. Przejawem (a jednocześnie istotną przyczyną) zakwaszania tych siedlisk jest ekspansja torfowców, w tym typowych gatunków wysokotorfowiskowych (jak *Sphagnum fuscum*, *Sphagnum magellanicum*). Jednak mimo takich zmian w hydrologii i roślinności, powierzchnia torfowisk ma nadal kontakt z wodami stosunkowo zasobnymi w jony wapnia. Skutkuje to obecnością gatunków związanych z torfowiskami alkalicznymi, w tym obficie występujących storczyków oraz innych roślin uważanych za kalcyfilne (jak kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, dziewięciornik błotny *Parnassia palustris* i turzycza dwupienna *Carex dioica*). W związku z tym, na tych sześciu niewielkich torfowiskach przejściowych występuje aż 20 gatunków z Czerwonej Listy Roślin i Grzybów Polski (Mirek i in. 2006) i Polskiej Czerwonej Księgi (Kaśmierczakowa, Zarzycki 2001). Wiele z nich, w tym te najrzadsze - jak turzycza strunowa *Carex chordorrhiza*, turzycza skąpokwiatowa *Carex pauciflora*, welnianeczka alpejska *Baeothryon alpinum*, kukulka bałtycka *Dactylorhiza baltica*, kukulka Ruthego *Dactylorhiza ruthei* i wierzba lapońska *Salix lapponum* tworzą obfite i stabilne populacje. W skład obszaru wchodzi bardzo dobrze zachowane płyty siedliska 7140 (zwl. na torfowiskach koło wsi Kolonia Wiżajny, Stankuny i Ejszeryszki). Podstawową cechą odróżniającą torfowiska w Górach Sudawskich od płatów tego siedliska na obszarach kraju, jest wyjątkowo obfite występowanie gatunków borealnych, w tym uważanych za relikty glacialne (jak wierzba lapońska, turzycza skąpokwiatowa czy welnianeczka alpejska).

Oprócz torfowisk przejściowych, w granicach tej niewielkiej ostoi znajduje się dziewięć innych typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Spośród nich, obszar ten pełni istotną rolę przede wszystkim dla ochrony łąk, występujących w rzadkim podtypie - źródłiskowych lasów olszowych (91E0-4). Mechowiska (7230) i łąki trzęślicowe (6410) w kompleksie źródłiskowo-torfowiskowym koło Roweli, są jednym z bardzo

nielicznych w Polsce miejsc występowania niżowego podgatunku niebielistki trwałej *Swertia perennis* ssp. *perennis*.

Torfowiska Gór Sudawskich, przy swojej niewielkiej powierzchni, są ostoją aż 20 gatunków roślin uwzględnionych na Czerwonej Liście Roślin i Grzybów Polski (Mirek i in. 2006) i/lub w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin (Kaśmierczakowa, Zarzycki 2001). Fauna tego terenu wymaga badań, zwłaszcza jeśli chodzi o bezkręgowce związane z ekosystemami wodnymi i torfowiskowymi.

3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic *Charetea* – dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Powierzchnia siedliska została zweryfikowana w oparciu o dane przestrzenne uzyskane w trakcie inwentaryzacji siedliska. Pokrycie: 0,26 ha

Ocena ogólna i ocena stanu zachowania zostały podniesione ze względu na lepszy, niż wcześniej sądzono, stopień zachowania struktury i funkcji oraz dobre perspektywy ochrony siedliska w przyszłości.

6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) - dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Powierzchnia siedliska została zweryfikowana w oparciu o dane przestrzenne uzyskane w trakcie inwentaryzacji siedliska. Powierzchnia 1,3 ha

W trakcie prac terenowych stwierdzono siedlisko 6410 na dodatkowych stanowiskach i powinno stanowić ono przedmiot ochrony. Łąki Trzęślicowe są integralnym elementem systemów torfowiskowych w ostoi.

Reprezentuje specyficzną postać łąk trzęślicowych na granicy zasięgu siedliska. Stopień reprezentatywności: C – znacząca

Na podstawie danych o pokryciu siedliska w obszarze oraz danych o powierzchni siedliska na terenie kraju oszacowano, że powierzchnia względna mieści się w granicach $2\% \geq p \geq 0$. Ocena powierzchni względnej: C
Strukturę i funkcję siedliska oceniono jako średnio zachowane. Łąki trzęślicowe wymagają stałych zabiegów ochronnych. Stan zachowania: C

Z uwagi na pozostałe oceny nadano ocenę ogólną C

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) - dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Powierzchnia siedliska została zweryfikowana w oparciu o dane przestrzenne uzyskane w trakcie inwentaryzacji siedliska.

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk - dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Powierzchnia siedliska została zweryfikowana w oparciu o dane przestrzenne uzyskane w trakcie inwentaryzacji siedliska. Pokrycie 2,51 ha

91D0 Bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne - w trakcie prac terenowych stwierdzono, że w ostoi brak jest typowo wykształconych płatów siedliska 91D0, a płaty brzeziny z domieszką sosny i brzozy po części stanowią inicjalne fazy zarastania torfowisk przejściowych i w rzeczywistości ich skład gatunkowy wskazuje na siedlisko 7140, albo zajmują bardzo niewielką powierzchnię. Ze względu na ich marginalne znaczenie w ostoi oraz brak płatów przedstawiających wartość przyrodniczą (z typowymi gatunkami, zachowanymi warunkami siedliskowymi bądź udziałem gatunków rzadkich związanych z siedliskiem) - siedlisko 91D0 przewidziane do usunięcia z listy przedmiotów ochrony (Reprezentatywność: D – nieznacząca).

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe - dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości,

pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodykami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Powierzchnia siedliska została zweryfikowana w oparciu o dane przestrzenne uzyskane w trakcie inwentaryzacji siedliska. Pokrycie – 8,40 ha.

Ocena ogólna została podwyższona ze względu na dobre perspektywy zachowania siedliska w przyszłości. Ocena ogólna B.

7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati* - w trakcie prac terenowych stwierdzono obecność nie zinwentaryzowanego wcześniej siedliska w ostoi. Siedlisko 7220 – petryfikujące źródła – występuje w północno wschodniej Polsce tylko w dwóch ostojach Natura 2000, w tym tylko w jednym w województwie podlaskim, i jako takie zasługuje na uwzględnienie na liście przedmiotów ochrony w ostoi.

Powierzchnia siedliska została zweryfikowana w oparciu o dane przestrzenne uzyskane w trakcie inwentaryzacji siedliska. Pokrycie – 0,04 ha.

Dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodykami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Siedlisko nie odbiega znacząco od wzorca fitosocjologicznego. Reprezentatywność: B – dobra.

Na podstawie danych o pokryciu siedliska w obszarze oraz danych o powierzchni siedliska na terenie kraju oszacowano, że powierzchnia względna mieści się w granicach $2\% \geq p \geq 0$. Ocena powierzchni względnej: C. Struktura i funkcje siedliska są dobrze zachowane (ocena U1). Perspektywy ochrony również oceniono jako dobre. Ocena stanu zachowania B – dobry stan zachowania

Z uwagi na dobrą reprezentatywność oraz stan zachowania i dobre perspektywy ochrony siedliska nadano ocenę ogólną B – dobra.

1393 – sierpowiec błyszczący *Hamatocaulis (Drepanocladus) vernicus* - w trakcie prac terenowych stwierdzono obecność nienotowanego dotąd gatunku z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej – haczykowca (sierpowca) błyszczącego *Hamatocaulis (Drepanocladus) vernicus*; odnaleziona populacja tego typowo torfowiskowego gatunku zasługuje na uwzględnienie na liście przedmiotów ochrony w ostoi.

Dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodykami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Dokumentacja nie zawiera powierzchni zajmowanej przez gatunek. W zamian podano liczebność (251 – 500 osobników). Na tej podstawie nie możliwe jest podanie wielkości populacji zgodnie z instrukcją wypełniania SDF [m2]. Podano jedynie kategorię liczebności: R – rzadkie.

Na podstawie dostępnych danych oszacowano, że populacja gatunku mieści się w granicach $2\% \geq p > 0$ i jednocześnie jest istotna dla zachowania gatunku – C.

Stopień zachowania cech siedliska gatunku oceniono jako średnio zachowane, ale możliwa jest ich poprawa przy średnim nakładzie środków. Stan zachowania populacji: C – średni.

Sierpowiec błyszczący występuje w najbliższych obszarach Natura 2000. Populacja nieizolowana, w obrębie rozległego zasięgu – C.

Z uwagi na pozostałe oceny obszaru oraz położenie obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Sudawskich PLH200017 na stosunkowo niewielkich enklawach otoczonych gruntami ornymi i użytkami zielonymi nadano ocenę ogólną C.

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* - dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodykami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości. Obniżono ocenę stanu zachowania ze względu na fakt, że siedlisko gatunku w obszarze nie jest w doskonałym stanie, lecz jedynie dobrym i wymaga pewnych działań ochronnych. Ponadto populację należy uznać za niezbyt liczną.

1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* - obecność gatunku stwierdzono w trakcie prac terenowych nad dokumentacją do planu zadań ochronnych. Odnaleziona populacja tego gatunku zasługuje na uwzględnienie na liście przedmiotów ochrony w ostoi.

Brak danych o liczebności populacji. Traszka Grzebieniasta występuje nielicznie w typowych dla siebie siedliskach. Liczniejsze stanowisko stwierdzono na obrzeżach torfowiska Kamionka. Kategoria liczebności: V – bardzo rzadkie.

Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji uzupełnionej szacunkami liczebności gatunku. Jakość danych: M – dane o przeciętnej jakości.

Na podstawie dostępnych danych oszacowano, że populacja gatunku mieści się w granicach $2\% \geq p > 0$ i jednocześnie jest istotna dla zachowania gatunku – C.

Stopień zachowania cech siedliska gatunku oceniono jako średnio zachowane. Istnieje jednak możliwość utrzymania siedliska, jednak wiąże się ona z koniecznością wykonania działań ochronnych (usuwanie nalotu brzozy omszonej). Stopień zachowania: C – średni.

Traszka grzebieniasta występuje również w sąsiednich obszarach Natura 2000. Populacja nieizolowana, w obrębie rozległego zasięgu – C.

Z uwagi na pozostałe oceny obszaru oraz położenie obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Sudawskich PLH200017 na stosunkowo niewielkich enklawach otoczonych gruntami ornymi i użytkami zielonymi nadano ocenę ogólną C.

1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* - obecność gatunku stwierdzono w trakcie prac terenowych nad dokumentacją do planu zadań ochronnych. Odnaleziona populacja tego typowo torfowiskowego gatunku zasługuje na uwzględnienie na liście przedmiotów ochrony ostoi, ponadto obszar ma istotne znaczenie w skali kraju dla zachowania typowych siedlisk tego gatunku.

Dane o siedlisku pochodzą z inwentaryzacji wykonanej w 2013 r na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych. Są to dane wysokiej jakości, pochodzące z inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych zgodnie z przyjętymi metodykami. Jakość danych: G – Dane o wysokiej jakości.

Na terenie obszaru stwierdzono niezbyt liczną populację, najliczniejszą nad zarastającymi niewielkimi potołkami (Kolonja Wiżajny, Prudel i Ejszeryszki). Liczebność populacji oceniono na 11 – 25 osobników. Zalotka większa jest gatunkiem stosunkowo liczny w skali kraju. Populacje obszaru natura 2000 Torfowiska Gór Sudawskich mieści się w granicach $2\% \geq p > 0$ i jednocześnie jest istotna dla zachowania gatunku – C Stan zachowania oceniono jako A – doskonały. Ocena ta wynika z doskonałego zachowania cech siedliska gatunku.

Populacja nieizolowana, znajduje się w obszarze rozległego występowania gatunku: C – populacja nieizolowana.

Z uwagi na doskonały stan zachowania nadano ocenę ogólną: B – dobra

1013 Poczwarówka *Greyera Vertigo geyeri* - gatunek dotychczas niewymieniony w SDF, lecz publikowany z ostoi (Schenkova i in. 2011). Potwierdzono liczne występowanie gatunku w obrębie obiektu Rowele. Obszar ma wybitne znaczenie dla zachowania właściwego stanu populacji gatunku na obszarze kraju, gatunek o charakterze reliktowym o porożrywany zasięgu składającym się z licznych wysp, występujący na obszarze kraju w silnie izolowanych populacjach. Populacja na obszarze ostoi leży na południowym, lokalnym skraju zasięgu gatunku związanego ze strefą borealną.

Brak danych o liczebności populacji. Poczwarówka *Greyera* stwierdzono na jednym stanowisku w obrębie obszaru. Kategoria liczebności: V – bardzo rzadkie.

Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji uzupełnionej szacunkami liczebności gatunku. Jakość danych: M – dane o przeciętnej jakości.

Wielkość populacji krajowej poczwarówki *Greyera* jest trudna do oszacowania. Nie ma też pełnych danych o wielkości populacji obszaru natura 2000 Torfowiska Gór Sudawskich. Oszacowano, że populacja mieści się w granicach $15\% \geq p > 2$. Ocena C

Pomimo niedostatecznego stopnia uwilgotnienia, postępującego zarastania siedliska przez drzewa i krzewy oraz częściowej fragmentacji siedliska stan zachowania cech siedliska oceniono jako dobry. Ocena B – dobry stan zachowania.

Populacja występuje na silnie izolowanych wyspach, na południowym, lokalnym skraju zasięgu gatunku związanego ze strefą borealną. Izolacja A – populacja izolowana.

Z uwagi na wielkość populacji i jej stan zachowania oraz duże znaczenie dla zachowania różnorodności genetycznej nadano ocenę ogólną B – dobra.

1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior* - Gatunek niewymieniony w SDF, lecz publikowany z terenu ostoi (Schenkova i in. 2011), odnaleziony na 2 stanowiskach; populacja liczna i o dość dobrych perspektywach zachowania, ocena ogólna jedynie znacząca ze względu na wciąż stosunkowo liczne występowanie gatunku w innych ostojach na terenie kraju.

Brak danych o liczebności populacji. Gatunek stwierdzono na dwóch stanowiskach w obrębie obszaru. Kategoria liczebności: R – rzadkie.

Dane o gatunku pochodzą z inwentaryzacji uzupełnionej szacunkami liczebności gatunku. Jakość danych: M – dane o przeciętnej jakości.

Populacja dość liczna, szczególnie pod górą Rowele. Oszacowano że populacja obszaru mieści się w granicach $15\% \geq p > 2$. Ocena C.

Pomimo niedostatecznego stopnia uwilgotnienia, postępującego zarastania siedliska przez drzewa i krzewy oraz częściowej fragmentacji siedliska stan zachowania cech siedliska oceniono jako dobry. Istnieje też stosunkowo łatwa możliwość odtworzenia cech siedliska przy średnim nakładzie środków. Ocena stanu zachowania B – dobry stan zachowania.

Populacja występuje na silnie izolowanych wyspach. Izolacja A – populacja izolowana.

Z uwagi na wielkość populacji i jej stan zachowania oraz duże znaczenie dla zachowania różnorodności genetycznej nadano ocenę ogólną B – dobra.

Skorygowano pierwotny błąd dla przedmiotów ochrony 1088 kumak nizinny *Bombina bombina* oraz 1377 bóbr *Castor fiber*. Gatunki te wymieniono dwukrotnie, jako populacje osiadłe i rozrodcze. Dopuszczalny jest jedynie podział na populacje rozrodcze i migrujące. Ponadto populacje osiadłe wykorzystują obszar również w celach rozrodczych. W związku z powyższym dotychczasowy podział uznano za nieprawidłowy oraz niezgodny z instrukcją wypełniania SDF. Usunięto populacje rozrodcze ww. gatunków pozostawiając populacje osiadłe.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	F03.02.03		i
M	K02		i
M	B		i
M	A04.03		i
M	J02.01		o
M	J02.01		i
M	K02.04		i
M	K02.03		o
L	E03		i
M	A02		i
L	B01		i
L	E03.01		i
M	A08		o
M	J02.01.02		o
M	J02.01.02		i
M	A07		i
L	C01.03.01		i
H	A08		i
H	A01		i
M	K02.03		i
L	F02.03		i
M	K04.01		i
Oddziaływania pozytywne			
	Działania,	Zanieczyszczenie	Wewnętrzne /

Poziom	zarządzanie [kod]	(opcjonalnie) [kod]	zewnątrzne [i o b]
M	K02.04		i
M	A04		i
M	A03		i
L	F02.03		i
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		99.26
Suma		99.26

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Bernacki L. & Pawlikowski P. 2010. *Dactylorhiza ruthei* (Orchidaceae) w polskiej części Pojezierza Litewskiego. *Fragm. Flor. Geobot. Polonica* 17(1): 67-74. 2. Danowski J. i in. 2003 Program ochrony środowiska powiatu suwalskiego na lata 2004-2012 Zarząd Powiatu w Suwałkach (mscr.) 3. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Sudawskich PLH200017 w województwie podlaskim. 4. Horsák M., Schenková V., Myšák J. 2012. The second site of *Pupilla alpicola* (Charpentier, 1837) and the first recent record of *Pupilla pratensis* (Clessin, 1871) in Poland. - *Folia Malacologica* 20(1): 21-26. 5. Kawecka A. 1991. Rośliny chronione, rzadkie i zagrożone w Suwalskim Parku Krajobrazowym i na terenach przyległych. *Parki Nar. Rez. Przyr.* 10(3-4): 93-109. 6. Kawecka A., Karczmarski K. 1993 Występowanie rzadkich i wyróżniających mszaków w zbiorowiskach roślinnych Suwalskiego Parku Krajobrazowego. *Parki Nar. Rez. Przyr.* 12(1) 55-68. 7. Kawecka A., Sokołowski A.W. 1988 Zbiorowiska torfowiskowe z klasy Phragmitetea Suwalskiego Parku Krajobrazowego *Prace IBL* 674 81-1018. 8. Kawecka A., Sokołowski A.W. 1988 Zbiorowiska torfowiskowe z klasy Scheuchzerio-Caricetea fuscae (Nordh. 1937) Tx. 1937 na Pojezierzu Wschodniosuwalskim *Prace IBL* 675 103-1129. 9. Krajewski Ł. 2013 mat. npbl. 10. Pawlikowski P. 2003-2008 npbl. 11. Pawlikowski P., Jarzombkowski F. 2010. Torfowiska Gór Sudawskich. – W: A. Obidziński (red.). *Z Mazowsza na Wileńszczyznę. Zróżnicowanie i ochrona szaty roślinnej pogranicza Europy Środkowej i Północno-Wschodniej*: 381-389. Polskie Towarzystwo Botaniczne - Zarząd Główny, Warszawa. 12. Pawlikowski P., Jarzombkowski F., Wołkowycki D., Kozub Ł., Zaniewski P., Bakanowska O., Banasiak Ł., Barańska K., Bielska A., Biereżnoj U., Galus M., Grzybowska M., Kapler A., Karpowicz J., Sadowska I., Zarzecki R. 2009. Rare and threatened plants of the mires in the intensive-ly managed landscape of the Góry Sudawskie region (NE Poland). – *Botanika Steciana* 13: 29-36. 13. Schenková V., Horsák M., Plesková Z., Pawlikowski P. 2012. Habitat preferences and conservation of *Vertigo geyeri* (Gastropoda: Pulmonata) in Slovakia and Poland. – *Journal of Molluscan Studies* 78(1): 105-111. 14. Wołkowycki D. 2008 materiały niepublikowane

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

[Powrót](#)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	85.5				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Pojezierze Północnej Suwalszczyzny	*	85.5

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku
Adres:	Polska Dojlidy Fabryczne 23 15-554 Białystok
Adres e-mail:	biuro.bialystok@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Sudawskich PLH200017 Link: http://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/#/legalact/2018/5121/
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH200017

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych
(opcjonalnie)

--